

ЭНЭСИЭЛИ

Нам улуунун хаһыата — 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Тыл — омул баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

КЫСТЫК — 97

Былырыынны хатыламматар..

Ааспыт күһүн, сир хара турдабына, Нам сэлэниэтигэр норуот айымньытын уонна сынналагын киинэ, киинэммит библиотека, музей, «Сардана» кинотеатр, универмаг уонна «Эгисэли» маҕаһыннаар, оҕо сада иттер системалара тогон улахан ороскуот тахсыбыта. Онно эмсэбэлээбит «Сардана» кинотеатр, музей ааспыт кыһын кыайан үлээбэтэхтэр.

Улуус киинин дьэилэрин итинэн хааччыйар Волох Р. З. директордаах, «Техкоммуэнерго» ГУП Намнаабы предприятиетин начальнигин газовой сулуспаага солбууааччы, тепловой инспектор В. А. Крениев кытта быһылгы кыстыкка бэлэм туһунан биһиги корреспондентымт көпсөттө.

Илиэниэлээх пууннар котельнайдары үлэтигэрэ эбии кириэхтэрэ. Хонтуорабытыгар 15 киһилээхпит. Специалистар уонна үлэтигэр 7 отделга арахсаллар. Холобур, өрөмүөнүгү сулуспаага — 12, сүрүн производство (газооператордар) — 45 киһи үлэтиллэр.

Сэлэниэ объектарын итинэн хааччыйыга котельнайдар бэлэмнэрин таһынан «Ленагаз» АО айылба гаһын кэмигэр биэрэрэ уонна таас чох тиэллиитэ быһаарар оруолаахтар. Үөһө ахтыбытым курдук ирдэнэр докумуоннарын кэмигэр хааччыматахтар итинни ылыммахтарыгар сөп. Онон биридилээн ыаллар, тэрилтэлэр сылаас күһүрү туһанан, туһаннаах үлэлэри тэтимнээхтик ытан, акталары толороллоро, дуоҕагар түһэрээллэрэ наада.

Иттер системалары сууһуу биридилээн ыалга көпсөтинэн, уопсайдарга, сорох тэрилтэлэргэ ЖКХ ПУ-та ытыахтаах. Ол ээрэри ити үлэни толоруохтаах тэрилтэ тэтимэ бытаан.

— Предприятие үп-харчы өттүнэн хааччыллыта ситэтэ суоҕа сэрэйиллэр. Үлэтигэр хамнастарын хаһан ылбыттарай? Атын тэрилтэлэртэн ылар нэскит төһөнү? Тэрилтэлэри кытта ахсаангыт хайдаһый?

— Биһиги үлэтигэрбит 1997 сылга хамнастарын уонна уопускаларын харчытын аахса иликтэр. Хамнаска нэспит 1 млрд. 176 мөл. солк. тийдэ. Атын тэрилтэлэр итинэн хааччыйы иһин нэстэрэ 8 млрд. 259 мөл. солк. буолла. Биһиги

Көпсөтинни суруйда В. СЫРОМЯТНИКОВ.

— Валентин Александрович, кыһалбалаах кыһыммыт кэлэрэ чугаһаата. Эһиги тэрилтэбит кыстыкка кириини хайдах көрсөрүө?

— Кыһыпты, күүспүт тийэринэн бэлэмнэе сатаатыбыт. Билигин 44 киһи, 2 трактор, биирдии массыына, кыраан, экскаватор улуус киинин дьэилэрин, объектары иттер системаларын, котельнайдарын өрөмүөнүгү сүлдьүбүт. Киин балыһаба, диспансерга балаһан ыйын 9 күнүгэр итинни биэрэхпит. Онтон ый ортотугар котельнайдарбыт үгүстэрэ үлэтиэхтэрэ. Ол ээрэри котельнайдар дьэилэргэ, объектарга барыларыгар итинни биэрэхтэрэ дьэиэтэр көрөгэй. Саха Республикатын Правительствотун Уурааһар олобуран, объект итинни ыларга бэлэмни, өрөмүөн ытыллыбытын уонна система сууллубутун туһулуур актыры бэлэмнэбиттэр уонна биһиги предприятиетин кытта дуоҕагар оҕостубуттар итинэн хааччыллыахтара.

Гостиница уонна федеральной сибээс котельнайдарыгар капиталнай өрөмүөн ытыллар. Граф Биэрэгинэеби 2 №-дээх үөрэх тэрилтэтин, «База» (Нам с.) котельнайдарын таас чохтон газка көһөрөбүт. Итин таһынан улуус дьаһалтатын, «Сельхозтехника» АО, III-с кварталнай (Юбилейнай маҕаһын таһа), «Быйан» АО, Граф Биэрэгинэеби 2 №-дээх үөрэх тэрилтэтин котельнайдарыгар капиталнай өрөмүөнүгү бараллар.

Котельнайдар оҕохторо, теплотрассалар араас кээмэйдээх турбалара олус эргэрдилэр. Оҕохтор 6—7 сыл устатыгар үлэтиэхтээх буоллаһтарына, биһиэхэ үйэ чиэспэрэ, онтон да уһун болдьоххо оттулаллар. Быраабыла быһытынан кэмигэр уларытыллыахтаах оҕохтору, теплотрассалар турбаларын харчы тийбэтинэн санардар кыһыпты суох. Онон кыһыпты тымыһыга саахалтан мэкитэбит суобун кэриэтэ.

Төһө да тийбэт тириин, тарпыт тараһа буолларбыт «Сельхозтехника» АО, гостиница, II-с кварталнай уонна педучилище котельнайдарын теплотрассаларыгар капиталнай өрөмүөнүгү ытыабыт. Аппааны бөһүөлөгү — 2, Граф Биэрэгэр кулууп уонна лесопункт котельнайдарын предприятиетин балансыгар ылан үлэтиэхпит.

Бүгүңнү күннээби туругунан котельнайдарбыт 55 бырыһыаннара үлэбэ бэлэмнэр. Үй ортотугар ити көрдөрүүбүт 70 бырыһыанга тийиэбэ.

— Улууска хааччыйар предприятиелартан эһиги тэрилтэбит саамай сүрүннэрэ уонна улаханнара. Предприятиетэ хас үлэтигэр хайдаһый?

— Нам сэлэниэтин дьэилэрин уонна объектарын иттигэ бүгүн 109 киһи үлэтиллэр. Ити иһиттэн аһыйах киһи Граф Биэрэгэр уонна Аппааны бөһүөлөгүн котельнайдарын балансытыгар ыллаһытына, ити икки нэ-

УЛУСНЫЙ ФОНД ИМ. М. К. АММОСОВА

ИНН 1417004673
Расчетный счет № 700839
Намское отделение № 5040
АКСБ с. Намцы
корр/с в РКЦ с. Намцы № 600164914
БИК 049821614
с. Намцы Намского улуса,
ул. Октябрьская, 1, каб. 100
Тел.: 21-3-78.

Хонук аайы чугаһаан иһэр

М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сыла туолуутугар аналлаах благотворительнай юбилейнай лотерея оонньонор кэмэ хонон турдаа аайы чугаһаан иһэр. Билигин туругунан улуус 35 тэрилтэлэринэн, биридилээн дьоннорунан 32910 устуука тарбатыллар. Толорута суох даннаһынан күн бүгүн 6570 устуука билиэт атыылана. Ордук үчүгэйдик Намнаабы федеральной почтовой сибээс узела (начальник Спиридонова М. И.) үлэтиллэр. Киһилэргэ 2400 устуука билиэт бериллбиттэн 1325 билиэти атыылаһаннар, сорудаһтарын 55 бырыһыан толордулар.

Нэһиликтэринэн ылан көрөр буоллаха Үөдэйгэ 260 билиэт атыылана, Хамааттага 270, I Хомуустааха 260 устуука батарыллына. Биридилээн дьоннортон М. С. Новгородова 700 устууканы атыылаһан инникэлээн иһэр. А. А. Петухова 620 атыылаата, А. И. Ефимова 500 устууканы батарда.

Улуус маҕаһынарарыттан лотерея билиэтин Юбилейнай, Универмаг, НПУ, Гастроном үчүгэйдик атыылаһан иһэллэр. Куорат тэрилтэлэриттэн Саха Государ-

ственной Опера уонна үгүкү театрын ойуччу бэлиэтиэххэ сөп. Директор Г. Г. Местников коллективыгар анаан 500 устууканы атыыласта.

Мань таһынан республика 30-тан таһа улуустарыгар билиэттэр ытыллынылар. Ол курдук Алдан, Бэрдьигэстээх курдук улуустарга 400-түү устуука лотерейнай билиэт атыыга ытылынына. Онтон атын улуустарга 200-300 устуукалар тарбатыллынылар. Якутскайдаабы Главпочтамтага 3000 билиэт атыыга берилинэ. Онон уопсайа 10000 билиэт улуус тас өттүгэр тарбатыыга ытылынына.

Күндү «Эгисэли» хаһыат арааччылары, Нам улуунун олохтоохторо Юбилейнай лотерея оонньоноро күн-түүн чугаһаан иһэринэн билиэти атыылаһыга актыыбынайдык кыттаргытыгар ыңырабыт! Эһиэхэ дьол-соргу, бааттаах буолуу тосхойдун.

Н. ПЕТРОВ,
М. К. Аммосов юбилейын көрсө тэриллбит фонд толорооччу директора.

ЧУГДААРАР ЧУОРААННАР

Партизанна — билии күнэ

Билигин туругунан Партизан нэһилиэгиттэн 10 оҕо үрдүк, 10 оҕо орто анал үөрэх заведениеларыгар үөрэнэллэр. 7 киһи кэтэхтэн үөрэнэ сылдьар. Быйыл 8 оҕо анал идэ дипломнарын ылан республика иһигэр үлэбэ ананнылар. Онон нэһилиэккэ барыта 43 үрдүк, 153 анал орто үөрэхтээхтэр үлэли-хамсыы, аһа-тута сылдьаллар.

Билии күнүгэр анаммыт үөрүүлээх мустууга элбэх эбүрдэ тыллар этилиннилэр. Үөрэнэ сылдьар оҕолорго олохтоох баһынай хаһаайыстыбалара биридни куул хортуппуйунан уонна капчыстанан материалнай көмө онордулар. «Дьэһитигэр илдьэн быһылгы үүнүү амтанын борубалааһын», — дьэи үөрүүлээх түбэлтэбэ мустубут ыалдыттарга кытта хапыста, моркуоп, оҕуруу мөһөөччүккэ уган биэрэн кэлбит дьон сэргэхсийитин таһаардылар.

Ырыһыак кэмэ кыпчыбыт элбэх оҕолоо уонна кыаммат ыаллар оҕолоругар биір кэмнээх таһаһынан көмөнү дьаһалта оҕону уонна иһини харыстааһыҥа отдела тэрийдэ, араас көрүҥнээх омул таһаһын ылан иһэлэр барахсаттар үөрүү-

лэрэ үрдээтэ. Түгэниэн түбэһиннэрин быйыл 85 саһын туолбут сэриин уонна педагогической үлэ ветерана Семен Никонович Стручковы чиэстэһин буолла. Партизан орто оскуолатын директора Феофан Дмитриевич Гуляев истиниһирэх тылларынан эбүрдэлээтэ.

Билии күнүн бырааһынныыгар «Дьоллоох түгэн» дьэи оонньуу ытылынына. Оонньууга оскуола учууталлара уонна детсад итээччилэрин хамаандалара кириститилэр. Оонньууну биір дойдулаахтара Дьокуускай куоракка үлэтиллэр врач Дмитрий Дмитриевич Муксунов өрө көтөбүллүүлээхтик ытты, саалаба мустубут «ыалдыааччылар» хамаандаларга «ыалдыан» өрө ыһиригэ олордурлар. Оонньууну ычат отделын эппиэттээх үлэти Г. Г. Алексеев председателлээх үөрэбириин упрвлениятын үлэтигэрэ сууттаатылар. Бастакы геймга оҕо садын хамаандата бастаан иһэн, кэнники геймнарга икки очконан чорбойон оскуола хамаандата кыайылааһынан таһыста. Хамаандалар чилиэннэрэ араас ааттаах биригэстэргэ тигистилэр. Билии күнүн бырааһын-

ныын саамай биір үөрүүлээх түгэниэн улуус дьаһалтатын баһылыгын бастакы солбууааччы Е. Е. Иванов уонна дьаһалта инвестиционной капиталнай тууга управлениетин начальнига Д. Г. Корякин бийлыгыттан сабалаан Партизан бөһүөлөгү 162 мистэлээх аныгылыы оҕоһуулаах оскуола туугута биіргэммитин иһитиннэрин буолла. Бу сурах эдэригэр кырдыаһыгар тийэ үгүстэр сүргэлэрин көтөхтө.

Сотурутаабыта нэһилиэк баһылыгынан үлэтин сабалабыт Софья Дмитриевна Евсеева Билии күнүн бырааһынныыгын тэрээһиннээхтик тэрийдиттэн дьон-сэргэ улаханник астынына.

Бырааһынныыкка компьютер көмөтүнэн оҕоһулуубут музыканан «Хатыҥчаана» студия салайааччыта Г. Мальцев киэргэттэ. Бу күн ырыаһыта да суох киһи үөрэн-көтөн ыллаах курдук сэргэхтик, өрө көтөбүллүүлээхтик ытылынына. Маньаха дьаһалта баһылыга С. Д. Евсеева элбэхтик сүүрбүтэ-көпүтэ көһүнэ уонна дьон-сэргэ махталын ылан ылла.

И. КРИВОШАПКИН.

„Абам да булбат гына кистиир буолбутум“

• М. К. АММОСОВ БИИР ХААРТЫСКАТЫН ТУҢУНАН АХТЫЫ-ОЧЕРК •

Биллилээх государственной, партийной деятель, саха чулуу уола, биир дойдулаахпыт Максим Кирович Аммосов 100 сыллаах юбилей адыас чугаһаата. Чабылхай Максим үбүлүүдэх ыһахтара төрөөбүт нэһилиэгэр — Хатырыкка, улуунун кинигэр Намга, Саха республикатын киин куоратыгар үрдүк тэрээһиннээхтик, өтөр-наар умнуллубаттык, үөрүүлээхтик бардылар. Ыраахтан-чугастан ыгырылаах ыалдыттар сүргэлэрэ көтөвүлүннэ, махтал-алгыс тыллара этилиннэ. Ол туһунан хаһыатынан, радионан, телевидениенэн киэнник сырдаттылына.

Үбүлүүдэх ыһахтар кэннилэриттэн даһаны киин үлэтин, олобун туһунан бэчээтинэн сырдатты салгы барар, музейдарга саҥа экспонаттар эбиллэллэр. Мин итин барытын эргитэ санаан, музейдарга көрдөрүллэр биир хаартыскалар кимнээби кытта түспүтүн быһаары курдук, табаарыһым бокуондук Терентий Халыев кэриэһин толорон суруйарга быһаарынным. Терентий өлүөн аһыйах ый иннинэ «Ити Максим Кирович быраата Миитэрэйдиин уонна эн кэргэниг аһатыныын түспүт хаартыскаларыгар үһүс киһилэрэ кимин билбэттэр, быһааран хаһыакка суруй эрэ» диэбитэ. Кырдык кинини билэр киһи суох быһылаах. Тугу билэрбин, истибиппин туох баарынан суруйабан.

1954 сыллаахха этэ. Биирдэ кыһын оройуон кылаабынай зоотехника Михаил Архипович Софронов Модука командировкага сылдьан биннэхэ тохтообута. Бинниги, сана ыал буолбут дьон, кэргэним дьонугар Павел Егорович Павловтаахха дьукаах олобулбут. Ол кэмгэ Хатырыктан төрүттээх райсоюзка үлэлиир Алексей Прокопьевич Больничкай хоту нэһиликтэртэн төһөнөн иһэн киһэрэн хоно кэлбитэ. Оччотообуга биллиги курдук автомассына дэлэйэ суоҕа, командировкага атынан сылдьаллара. Хоноһолор дьылээх хаһаайын Байбаллын өргө диэри ону-маны, ааспыт ахтынан сһэргэспиттэрэ. Ол оһорон кэпсэтиилэрэ Максим Кирович Аммосовка тийэһи хаалла. М. А. Софронов Тааттаттан төрүттээх. Оһон П. А. Ойуунскайынан сибээстээн Тааттага

эрэр ол хаартысканы аһалан көрдөрбүтүгэр кэпсэтиилэрэ өссө куөдүйүбүтэ. — Бу Максим Кирович, бу киин бииргэ төрөөбүт быраата Миитэрэй Аммосов, бу мин абам. Абам олох оһорон ааспытын, сырдык мөссүөнүн көрдөрөр хаартыска бу эрэ уонна биирдэ да хаартыскага түспэтэбэ. — Тания, маладьыскын, кэриэстээн баччаанга диэри үчүгэйдик уура сылдьар эбикиин. «Норуот өстөөхтөрүн» тымтыктанан көрдүүр кэмнэригэр хайдах кистиин сылдьыбытын буолла, дьон куттанан Максим Кирович мөссүөннээх элбэх хаартыскаларын мэллэппит буолуотаахтар. Абам Аммосовтары кытта хаһан, ханна хаартыскага түспүттэрин өйдүүгүн дуо? — Алексей Прокопьевич ыйыппыта. — Оскуолага үөрэнэр сылларбар таһаспын үгүр чымадаан курдук дьүс дьааһыктаах этим, абам оһорон биэрбитэ. Оһо таһастарым быһыгар халын кумааһынан уонна таһаһынан суулаан кистиин сатырым. Бу хаартысканы тэҥэ Миитэрэй Аммосов убайыгар Киргизияга куөдүйдии бара сырыттаһына, Максим Кирович бинсээгин таһынан манан ыраахтыын саһатын таһааран оһорон соһотобун түспүт, кэниигэр суруйан аһабар бэлэхтээбит хаартыскатын холбуу тутарым. Миитэрэй Аммосовы тутан хаайбыттарыгар абам улаханнык долгуйбута. Мингин ыһыран ылан хаартыскалар ханна баалларын ыйыппыта уонна «Миитэрэй хаайдылар, ити хаартысканан баайсан мингин эмнэ хаайыахтара, түргэник мэлит» диэн суруйбута. Хайдах да мэлитер кыарым суоҕа. Ыты-ыты таһырдыа таһсан сымыйанан умаппыта буолан бараан дьибэр кирибитим. Оһон ыла хаартыскалары абам да булбат гына кистиир буолбутум. Кимнэхэ да көрдөрбөт этим. Абам өлбүтүн кэниэ, улаатан бараан Максим Кирович боростуой соһус таһаһынан түһүспүт, кинини сирэй билбэт киһи «бу М. К. Аммосов оһорор» диэн хайдах да сэрэйиэ суохтаһын өйдөөн ити хаартысканы фотоальбоммар хаартыскалары кытта холбуу туһуптум. Маннык хаартыскалар киин аймахтарыгар баар буолуохтаахтар. Оһон хаһан, ханна хаартыскага түспүттэрин чуолкай өйдөөбөһүпүн, аһабыттан да ыйыппакка хаалбыппын, — Тания быһааран биэрбитэ. Алексей Больничкай биир дойдулааһын Уваровскай Петр Егоровичи билэр эбит этэ. Бөтүөһэ диэн ааттыра. Ити хаартыскадан сирээтээн киин туһунан истиг-иһирэх тылларын ахтыбыта. Оһоха Бөтүөһэ биллэбэ Байбал көх-нэм буолара. Оһон күн бүгүн П. Е. Уваровскайы — Бөтүөһөнү сирэй билэр, көрдүт киһи биир эмэ баара дуу, суоҕа дуу. Оһо оһорон аймахтара, биир дойдулаахтара, сэттэ уончалаах дьон «бу диэн билбэппит» дьһэллэр. Алта уон сыллааһыта өлбүт, тыһынааһа буоллар 110 саастааныхтаах киһини оччотообу уончалаах оһолор өйдөөбөттөрө баара буолуо дуо. Сһэргэһэччилэр Миитэрэй Аммосовтыын үчүгэйдик бодорусту дьоннор эбиттэр. Хатырык биир активнай комсомолеһа Алексей Больничкай уонна Атамайтан дьонун кытта адыас эдэр сааһыгар Хатырыкка кириэн олохсуйбут, Миитэрэйдиин ыал оһорбут Павел Павлов Аммосов Д. К. киһитинэн

үчүгэин, «Кыһыл Талаһа» колхоһу тэрийсипитин иһинэнэ кылгас да буоллар председателлээбитин ахталлара. Убайа М. К. Аммосов «норуот өстөөбө» аатыраһыттан кыһлааһына түбөһүн, сир умарытан хоту Саккырырга Сэбээн-Куөлгэ көһөн олохсуйбутун кэпсэтэллэрэ. Тания Миитэрэй Аммосов кыһа Мотылыын эт саастыларынын, оһо эрдэхтэринэ оһус эйэлээхтик оһоннууларын, көһүөхтэригэр диэри оскуолага биир кылааска үөрэммиттэрин ахтыбыта. Оһон саһаттан биир бастакынан (Алексеевтыын, аатын умнубулпун) РСФСР үтүөлээх зоотехнигин аатын ылбыт республика кырдыас зоотехника Михаил Архипович Аммосовтаах Ойуунускай туһунан үтүө өйдөбүллээбэ. «Ленин суөһэ» хаһыат редакцията парти райкомун хонтуруоттан (билигини музыкальней оскуола дьибэтэ) сибээс уездин мас дьибэтгэр көһүүтүгэр, кэргэммит биир хоско лаборатория тэриллибитэ. Дегиттэр талааннаах литсотрудник Т. Т. Халыев сельсоветтар, куьлтуртаһтар эриэн сакаастарынан М. К. Аммосов тус бэйэтин уонна оһо сыһыаннаах хаартыскалары хомуйан (уларсан) устан фотокомплект оһортообута. Оһо миң кэргэним фотоальбомуттан үһэ ахтыллыбыт фотокарточканы уларсыбытым. Оһон ити хаартыска фотокомплекка кирисэн сакаасчыттарга барыларыгар тийбитэ. Бу ыстатыйаны урут даһаны, быһыл даһаны манна сыһыаннаах дьоннор: улуус бочуоттаах гражданин Р. П. Кутуковы, тыыл ветераннара С. В. Уваровскайны, С. Н. Черепановы, К. Р. Уваровскайны, А. В. Попованы, Ф. С. Петрованы, Д. К. Аммосов күтүөтэ Е. П. Старостины, Хатырык музейин директора И. И. Сивцевы, П. Е. Павлов уолаттара Игнатий, Валерий Павловтары о.д.а. кытта кэпсэтииптэ өйдөбүллэрбэр иһинэнэ кэргэнич Т. П. Уваровскайттан билбэттэрбэр оһобуран суруйабан. Петр Егорович Уваровскайы тыһынааһар бэйэтин көрбөтөбүм. Киин Аһа дойдуну Улуу сэринтин иннинэ күн сириттэн араһсыбыт. Чорон соһотох кыһын Танияны кэргэн ыһахтыгынан аймахтарыттан, табаарыстарыттан кыһынын туһунан үгүс да үтүө тыллары истибитим. Оччотообута, 40—50 сыллар аһара өттүгэр Хатырык, Көбөкөн, Модут нэһиликтэригэр кинини билэр элбэх да кырдыаһастар бааллара. Бары кыһынын Бөтүөһэ диэн ааттылылар, мингин күтүөһүт дьһэллэрэ. Сүүрбэттэн таһса сыл эйэ — дэмнээхтик оһорбут, икки кыһы, Таниялаах Машаны иһэн, такыйан атаһтарыгар туруорбут кэргэним Татьяна Петровна тө-

УЛУСНЫЙ ФОНД
ИМ. М. К. АММОСОВА

ИНН 1417004673
Расчетный счет № 700839
Намское отделение № 5040

АКСБ с. Намцы
корр/с в РКЦ с. Намцы № 600164914
БИК 049821614

с. Намцы Намского улуса,
ул. Октябрьская, 1, каб. 100
Тел.: 21-3-78.

рөөбүт сирин-уотун оһус таһтыра. Оһорбут, оһоннообут, үлэлээбит сирдэрин төрөппүттэрэ уонна аймахтара кимнээхтэрин, киһилэр көмүс уһоохтара ханна харалла сьталларын кэрийэ сылдьан билиһиннэрбитэ. Модука хас да сьл олохсуйан үлэлээбит буоламмын ол сирдэрин умнубаттык өйдөөбүтүм. П. Е. Уваровскай — Бөтүөһэ 1887 сыллаахха Хатырык нэһилиэгэр төрөөбүт. Ол аата Максим Кировичтан уон сьл аһа. Балаһаннаах арыһа Киирик Аммосовтаахтан адыас чуһас (100—150 метр) кыстыктаахтар. Сайынын эмнэ Уругу Бууртан чуһас сайылыктаахтар. Ыһата ыаллы оһорбуттар. Уонча сьл аһа киһи Максимнаах Миитэрэйдии кытта тэһгэ оһоннооботох буолуохтаах гынан бараан, ити уолаттар киһи хараһын даһыгар улааттаһтара. М. К. Аммосов кыра эрдэһинэ төһө да аһаһастар иһилиһинэр, кырдыаһастар кэпсэббиттэринэн төрөппүттэригэр куруук кэлэ-бара сылдьыбыт. Бөтүөһэ дьадагы киһи. Сүүрбэччэлээбиттэн төрөөбүт түөлбөтигэр таба оһорбокко ырааһынан эргичийэн үлэлээбит. Маһынан оттулар бороһуоттарга хас да сьл мотуруостаабыт. Булуһа кириэн балыктаһар идэлээ эбит. Саха сирдэри Советскай былаас олохтоһуота, сүүрбэһис сыллар саһаланыылар дойдутугар олохсуйан, Көбөкөн Бөрөлөөбөр олохтоох, үс кыстыктаах Игнатий Макаров ортоку кыһын Кэтириһин кэргэн ылбыт. Кыһаачай улахан кыһа Оһөөккө Алексей Лаһарапка кэргэн таһсыбыт. Уваровскайдар 1925 сыллаахха Тания диэн кыстытамыттар. Кэниһи Петр диэн уоламыттар икки саастаһар ыалдан өлбүт. Кыһна Кыһаачай Макаров ачыгыһы кыһынаан Маайалыын Бөтүөһэлээххэ оһорон кэлбиттэр. Оччотообуга Хатырык оскуолаһа Модут нэһилиэһин кытта бысаһар сиргэ, билиһиннэн Модут комплексын оннугар эбит. Ол оскуолаһа Бөтүөһэлээххэ оһорон аймахтарын оһолоро үөрэммиттэр. Ол иһингэр оройуонна улахан кыһытыктаммыт учуутал Григорий Алексеевич Лазарев «Лена» колхозка председателлээбит Петр Егорович Макаров о.д.а. Холбоһуктаһынын кэмигэр соһуруу Хатырык ыаллара «Кыһыл Талаһа» диэн колхоһу тэрийбиттэрэ. Бары этэллэринэн, ити колхоһу тэрийэччилэринэн биирдэстэрэ М. К. Аммосов бииргэ төрөөбүт быраата Миитэрэй Аммосов. Председателлээбит, сорохтор этэллэринэн, хонуу биригээдэтигэр эмнэ да биригээдиридээбит. Бөтүөһэ ити колхозка чилиһиннэн кирибит. Оһон ыла атын сиргэ ханна да барбатах, колхоз производ-

ствотыгар үлэлээбит. Кэргэһэ Кэтириһис — Уваровскай Екатерина Игнатьевна балта Маайа, киһилэргэ оһорон Павлов Павел Егоровичтыын холбоһон туспа ыал буолбуттар. Тания оскуолаһа бастакы кылааска үөрэнэр сылгыгар ийэтэ Кэтириһис ыалдан өлбүт. Бөтүөһэ кыһынаан иккиэйэһин хаалбыттар, дьонноругар эһгэрдэһэн оһорбуттар. Аһыйах сьл буолаат, 1939 сыллаахха Петр Егорович — Бөтүөһэ өлбүтэ. Тания уон үстээбэр төгүрүк тулаһаах хаалдыта. Эһэтэ Кыһаачай оһоннордуун Павловтарга эһгэрдэһэн оһорбуттара. Тулаһаах кыһы сэрин сылларыгар үөрэммэтэбэ, аһыс кылаасан колхоһугар үлэлээбитэ, «Аһа дойдуну сэринтин кэмигэр кириһиннээх үлэтин иһич» медалынан наһарааһылдыта. Тания сэрин саһана Хаһаһастаахха кириэр аартык үрдүгэр сьтар аһатын уһоубун мас эрһээнкиһин эргиттэрбит. Киһи баар буолан аһаһын үйэтиһин» диэн кырдыаһастар хайгылылар диэн кэпсирэ. Аата уонна хаһан төрөөбүтэ, өлбүтэ суруллубут, суон баһана эмэһирэн суулан бараан, ол эрһээнкиһэ өйөнөн турар. Бу кылаһыһа кыһна Кыһаачай Макаров, кэргэһин балта Маайа, биллэбэ Байбал Павловтар көмүс уһоохтара хараллан сьталлар. Татьяна Петровна сэрин кэниһтэн төрөөбүт колхоһугар суотчуттааһыта (билиһиннэн бухгалтер), колхозтар саһаар кадрларын бэлэмниир тыа хаһаайыстыбатын техникумун бүтэрэн М. Аммосов аатынан колхозка агрономнааһыта, 1 Хомуһтааһаһы почта отделениһыгар үлэлээбитэ, оһобун тиһэх сылларыгар партия райкомугар 15 сьл статистикааһыт коммунист. Бизис уон саһа туолуо бирий иннинэ, 1975 сыллаахха ыраһан ыарыы билиги кэриһиттэн туоралпыта. Киһи аһатынан Уваровскайдары, ийэтинэн Макаровтары кытта аймахтара, сибээстэһэрэ. Ол сибээс билигин да саһанар. Оһон төрөхтэриттэн борбуйдарын көтөбүөхтэригэр диэри сүтэн-көтөбөн оһолообут бырааттара эдһийэ Маайа уолаттара Игнатий, Валерий Павловтар бииргэ төрөөбүт эдһийдэрин курдук кэриһтииллэр. Максим Кирович Аммосов хаартыскаһа бииргэ түһүспүт, ытыктаан ыраах куннээх Киргизияттан бэйэтин хаартыскатын бэлэхтээн ыһыппит биир дойдулааһа, чуһас ыала, пароход мотуруоһа, Хоту дойдуну балыксыта, колхозтаах Петр Егорович Уваровскай — Бөтүөһэ уонна киһи чорон соһотох кыһа Татьяна Петровна мэг сьстыбат, ыраас дууһалаах дьон этилэр. **Василий ЕРЕМЕЕВ, Нам.**

Поэзия—төлөн, поэзия—үлэ!

Бу күннэргэ Намнаабы типографияба поэт Николай Михайлович Рыкунов «Поэзия — төлөн, поэзия — үлэ!» диэн кинигэтэ бэчээттэнэн тахсаары турар.

Улууспут биир талааннаах поэтын кинигэтин көргөнэ Евдокия Ивановна Рыкунова хомуйан онордо. Онно Н. Рыкунов урукку кинигэлэригэр кирибэтэх хоһоонноро, литературнай критиката уо.д.а. киридиэр.

Улууспут олохтоохторугар бу кэрэ бэлэх буолуо диэн эрэнэбит.

Улахаттар сыаналыыллара

Саха биллиилээх поэт Николай Михайлович Рыкунов 60 сааһын туолбут үбүлүөйүн аастыт сүл республика, төрөөбүт Намын улууһа бэлиэтээтилэр. Ордук кинигэни поэт күннэргэ Намнаа буолан аастылар. Ол курдук, Н. Рыкунов аатынан конкурстары, литературнай аабыылары, поэзия күннэрин бэлиэтээххэ сөп. Кини биһиги ортобугар суоҕа төһө да хомолтоолоубун иһин, поэт хоһоонноро хохуйа, ырыалара ыллана тураллара уонна агардас маньык талааннаах, кэрэ кини баар этэ диэн бэлиэтирибит суолталаах. Ол курдук, кини үбүлүөйүн ыраас санаалаах, үтүө-мааны суобастаах буолуу бырааһынньыгы кундук санаахха эмиз сөп.

Улуу культурнай олобор, өй-санаа өттүнэн сайдыытыгар Николай Михайлович бэйэтэ кини быһытынан холобур буоларынан уонна общественной үлэтинэн да төрөөбүт улуунугар улахан өгөлөөх, сабыдыаллаах. Поэт-хаһыатчыт улуу общественнай олобор-дьаһагар актыбынайдык кытара. Кини үлэлээбитин тухары улуу биллиилээх чулуу дьоннорун хаһыат нөнүө сүрдэтин, дьону өй-санаа өттүнэн өрө көтөбөн, үтүөү, кини кыафар эрэл кымын үөскэтэр.

Николай Михайлович көбүлээбитэ, сүүрбүтэ-көппүтэ мээни хаалбатаҕа. Ону биһиги Нам чулуу дьоннорун: М. К. Аммосов, И. Е. Винокуров, И. Д. Чабылдан, Таллан Бүрө, Е. Шапошников, Э. Сивцев уо.д.а. улуу биллиилээх дьонун-сэргэтин Намнаа күннэтэ көрөр өйдөбүннүктэрибитигэр, музейдарга, үйэтитин мемориальной дуоскаларыгар көрөбүт.

Улуу республика общественной уонна культурнай олобор-дьаһагар тардан, санаа общественной уонна культурнай хамсааһынар, республикабыт норуотун хаһаыстыбатын араас салаатыгар үлэлиир биллиилээх дьоннор, холобур, Г. П. Башарин ыстатыйалара, Ойуунускай 100 сааһын бэлиэтэни туһунан, историябыт үрүн бэтинэлэригэр репрессия ыар тыһыгар хабыллыбыт Нам дьонун туһунан уо.д.а. матырыйааллар «Ленин суола», «Энсиэли» хаһыакка Н. Рыкунов кылаабынай редактордаах тахсыбытара.

Ону таһынан Николай Михайлович республикабыт айымньылаах үлэтинэн биллибит «Отуу уота» литературнай түмсүүнү өр сылларга көбүлөөн үлэлэспитэ. Манна араас идэлээх суруйар дьобурдаах, үксэ талааннаах дьон түмэн улуу культурнай олобор сонун, сэргэх сүүрээни киллэрбитэрэ. Бу түмсүүтүн билгини биһиги республикабытыгар кинигэ биллэн эрэр, бэйэтэ туспа суоллаах-нистээх, инникитин да литература кинигэ далааһынаах саҥа суоллары арыа туруо диэн эрэнэр поэтессабыт Анна Парникова (Илгэ) үүнэн табыста. Ону тэнгэ саҥа суруйан испит Каллистрат Еремеев, эдэр мелодист-автор Александр Дунаев, Николай Урсун этэринэн, бу куруһуоктан «айар аартыкка үк-тэммиттэрэ». Оттон Намнаабыт педучилище «Даадар уоттара», мелодистар «Тулук хаара» диэн айар бөлөхтөрү көмөтө, быһа сүбэтэ-амата, такайан үөрөспүтэ элбэх. Николай Михайлович бу сыраллах үлэтэ ис сүрүгүттэн тахсар

сырдык санаатын туоһула буолара саарбаҕа суох. Түмүктэнэн эттэххэ, поэт-үөрэтээчи бу строкалара поэт ис санаатын, олоххо сыалын этэр курдуктар: Удьяа ааһан дуу Учуутал буоллум, Дьолго уһуйуу Дьолунан туоллум.

Сүрүбү сыламныыр Сүбэни таллым, Өйү кылаанныыр Өргүһү ыллым.

Үтүө дойдум Өллүргэ кырыһыгар Өлбөт сибэккилэри Үүнэрттир мөккүөрдөнним.

Оттон поэт быһытынан эттэххэ, саха литературатын биллиилээх суруйааччыларын билиниилэринэн: С. П. Данилов, Н. Габышев, Н. Босиков, П. Аввакумов, С. Руфов, Н. Урсун Николай Михайлович поэзияга бэлиэ суоллаах, «киэн хоннохтоох охсоочу курдук» үрдүк профессионализмы тутуспут поэтынан буолар. Ол курдук, кини бэйэтин поэтикай искусствотыгар үрдүк ирдэбиллээх этэ. Холобур, «Поэзия — кында кысыкын...» диэн хоһоонугар Поэзияга этэр: Ааттаһабын, бизбэйиэм, аһынымаар мингин кэбис — сол күн ийини тэийэ, сойуом диэн дыксинэбин. Кинини ийэ дойду, таптап, космоска кини бастакы хардыыларын туһунан хоһооноруттан публицистическай айымньыларыгар тийэ. П. Аввакумов эппитинин, «Дьингээхтик ийэни хоһуйар поэтикай дууһалаах кини» диэн сыаналыахха сөп.

Л. САБАРАЙКИНА.

Сахалы сайабаастык сыһыаннаһара

Оскуолаҕа сылдьан, Н. Рыкунов очотообуга, куоракка үөрэнэрин сабана, кырдыбаастар Рыкунов уола-солбуулааччыта кэлбит үһү дииллэрин истэрин. Биирдэ олох эдэр Н. Рыкунову көрбүтүм, Кирзис Кытылга кэлбит этэ, олус номоһон дүүһүннээх, ачыкылаах, мааны таҕастаах.

Үөрэнэн улааппыт сирбит — Хамаҕатта үлэни дьон-ордох, сүөһү-ас итинэр сыспай сизэллээх, элбэх сиритэр отон-дьэдьэн, кыһыл, хара хаптаҕастаах, булгаах-алтаах, сибэккинэн симэммит дикити кэрэ айылҕалаах. Манньык сиргэ поэт олонор, оҕо сааһын атаарыт. Кинини Хамаҕаттара дьон-сэргэтэ үөрэхтээх, өйдөөх кининэн биллиилэр.

Биир бэйэм өрүү убастырым, убайым тэйгэ саһырым. Николай Михайловичка үлэлиир хонугар кири-дэххэ, тугу эрэ толкуйдуу олонор буолар, үлэтин үгэ-нэ, сурук бөҕө суруйа, араас суруктары бэрийэ олондор да, эйбэстик-сайабаастык кэпсэтэрэ, уталыппакка киллэрбит суруккун аҕара, төһө да иллэҥ суох олондор эппити сөптөөхтүк, чуолкайдык өйдөнүмтүөтүк быһаарара.

Суруйааччы аҕалыт ыстатыйаны бэркэ ылынара, өрүү «Ленин суола», «Энсиэли» хаһыакка таһаарара.

«Хайаан да аныгы нүөмэргэ тахсыа» диэн этэн ытара, дьэ онно үөрэ-махтана истарим. Ол курдук бар дьонугар биһиэхэ сахалы сайабаастык сыһыаннаһара.

Рыкунов үлэтигэр барар суолугар чугас олонор буолууларын өрүү көрөөрүм, до-рооболоһон ааһара, киниэхэ болгомтолообо, үрдүк культуралааҕа, чачы саха чабылхай оҕото, туохха да тэннэммэт эйбэс-сайабаастык бэйлээбэ, оройуонна баар сонуну сүрдэтара. Ол иһин олохтоох хаһыаты сэргээн ааһарым, ааҕабын.

Н. М. Рыкунов итэҕэскэ-быһаҕаска эйэлэспэт, ону туоратар туһугар культурнайдык, сөптөөхтүк хаһыатыгар таһааран иһэрэ, дьэ кырдык да дьингээх суруйааччы этэ. Хоһооннору, очеркалары, ахтыылары суруйара, сөбүлөөн ийэ туһунан уонна саха дьахталларыгар анаан суруйбут хоһоонун аахпытым.

Ийэни хас биирдиибит убаастыах кэриҥнээхпит, ийэ дьон баар буоланнар күн сирин көрөн абырана сырыттаһыт дин. Ийэ диэн хас биирдии киниэхэ кэрэ кини. Убайдаатар убайыт Н. Рыкунов — саха кинитэ ийэни — саха дьахтарын үрдүктүк да сыаналыыр биир бастын лирик поэт.

Намын Намын сыһынын, Энсиэлитин хочотун

олус бэркэ ойуулаан-уобартастан чачы кэрэ сир — Нам сирэ Саха сиригэр баар эбит дэтэр гына суруйар. Нам сирин чабылхай оҕото олобурт суруйар суруйар идэтинэн сүрдэтара.

Хамаҕатталар бары даҕаны уолбутун, оҕобутун Н. М. Рыкунову сөбүлүүбүт, кининэн кини туттабыт, тутуохпутун да туттар буолаһыт, хайа, бастын поэт-суруйааччы, баар-суох биһиэхэ чугас кинибит кини буоллаҕа.

Төһө да ыар сүтүктэммит иһин биһиги, хамаҕатталар, оҕобутун, бастын ыччаппытын олох умнубаппыт, үрдүктүк сыаналыбыт, хаалдарыбыт айымньытын сөбүлөөн ааҕабыт. Н. М. Рыкунов сырдык ыраас дууһа-та биһиги өйбүтүгэр сыдыаһа туруоҕа, кэрэ суруйуута — айымньыта ону туһунан тур. Поэзията чычири сайда турдуу, оҕолоро, сиэнэ Миша, таптыыр дөбөрө кэргэнэ Дьэбдэйи өрүү до-руобай буоллуннар, намын Нам сиригэр намыннык-намычтык, набыллык үчүгэйдик сырыттынар. Дьаһаҕа таарыйбатын, кэрэ-үчүгэй эрэ энгэрдэтин диэн алгыһы хаалабын сахалы сэмэйдик, ыраастык.

М. РУФОВА.

ГАИ ПОҔА

Президент Ельцин дьаһала уо. д. а.

РФ Кодексыгар административнай сокуону кэһингэ 1997 с. бэс ыйын 24 күнүгэр ылыныллыбыт уларытылары, эбиилэри киллэри туһунан РФ Президең Б. Ельцин дьаһала:

1. 114 ыстатыйаҕа: 2-с чааһыгар «0,5-тэн 1-гэ диэри» диэни «0,2-тэн 0,5-кэ диэри» диэн уларытарга. 3-с чааска «1-гэ» диэни «0,2-тэн 0,5-кэ диэри» диэн уларытарга. 4-с чааска «иккиттэн» диэн тылы «үстэн» диэнгэ уларытарга. 5-с чааска «биртэн үс минимальнай размерга» диэни «0,5-тэн 1 минимальнай размерга диэри» диэн уларытарга. 6-с чааска «0,5-тэн биригэ диэри» диэни «0,2-тэн 0,5-кэ диэри» диэн уларытарга.

2. 114 ыст. 1 чааһыгар «дуоһунастаах дьон» диэн тыллары «транспортнай средствоны бас билээччи» диэн тылларга уонна «2-тэн 3-кэ диэри» диэни «5-тэн 7-бэ диэри», «0,5-тэн 2-гэ диэри» диэни «2-тэн 3-кэ диэри» диэн уларытарга.

3. 115 ыстатыйаҕа: 1 чааһыгар «0,5-тэн 1-гэ диэри» диэни 0,2-тэн 0,5-кэ диэри» диэн уларытарга. 2-с чааһыгар «биртэн» диэн тылы «0,5» сыппаранан уларытарга. 4-с чааһыгар «биртэн үс минимальнай размерга диэри» диэн тыллары «биртэн үскэ диэри» диэн тыллары «биртэн иккигэ диэри» диэн уларытарга.

Примечание. Транспортнай средство стоянкатын уонна остановкатын быраабылаларын кэһингэ, муниципальной төлөбүрдээх парковкалары туһаныыга блокирующей устройствалары туһаныы, транспорты эвакуациялаһын, номерной знагы устуу, Кодекскка көрүлүбэтэх атын мизэрлэри туттуу көнүлүммэт.

4. 118 1 ыстатыйаны көтүрүргэ. 5. 122 ыстатыйаҕа: 2-с чааһыгар «0,5-тэн биригэ диэри» диэн тыллары «0,1-тэн 0,5-кэ диэри» диэн уларытарга. 4-с чааһыгар «биртэн икки минимальнай размерга диэри» диэн тыллары «0,5-тэн минимальнай размерга диэри» диэн тыллары уларытарга. 5-с чааһыгар «биртэн үс минимальнай размерга диэри» диэн тыллары «0,5-тэн бири минимальнай размерга диэри» диэн тылларга уларытарга.

6. 126 ыст. 1 чааһыгар «бизскэ» диэн тылы «үскэ» диэн тылга уларытарга.

7. 131 ыстатыйаҕа «иккиттэн» диэн тылы «бизскэ» диэн тылга уларытарга. «Иккиттэн үскэ диэри» диэн тыллары «бизстэн уонга диэри» диэн уларытарга.

8. 134 ыстатыйаҕа «иккиттэн түөрткэ диэри» диэн тыллары «бизстэн уонга диэри» диэн уларытарга.

9. Кодексы маньык ис хоһоонноох 236 1 ыстатыйанан эбэргэ: «236 1 ыст. Протокол копиятын туттары: административнай сокуону кэһин туһунан протокол копията толоруллубутун кэһин сокуону кэспит киһиэхэ уонна эчэйбит киһиэхэ туттарылар.

10. 245 ыстатыйаҕа: 1-кы чааһыгар «үсүһүнэн уонна төрдүһүнэн» диэн тыллары «төрдүһүнэн, бэсһинэн уонна сэттиһинэн» диэн тылларынан уларытарга. 4-с чааһыгар «иккиһинэн уонна үсүһүнэн» диэн тыллары «иккиһинэн, үсүһүнэн уонна төрдүһүнэн» диэн тылларынан уларытарга.

11. 284 ыст. 3-с чааһыгар «частью второй статьи 114, частями первой и четвертой статьи 115» диэн тыллары «частями второй и третьей статьи 114, частями первой, второй и восьмой статьи 115» диэн уларытарга.

* * *

1997 сыл атырдьах ыйын 23 күнүттэн суол быраабылатын кэһин иһин ыстараапка уларытылар киридилэр: 114 ыст. (транспорт регистрациятын уонна эксплуатациятын кэһин) 166980 солк. эбэтэр 250470. Дуоһунастаах дьонго 594430 буолуон сөп. 114 ыст. 2 чааһа (суол быраабылатын ирдэбиллэригэр сөп түбэһэр докумуона суох буоллаһына) 166980 эбэтэр 417451.114 ыст. 3 чааһа (регистрацията суох, техосмотры барбатах эбэтэр исправнай суох) — эмиз итинник сыаналар. 114 ыст. 4 чааһа (туормаһа, уруула, тягово-цепной устройства исправнай суох) — 83490 эбэтэр 166980 эбэтэр 250470. 114 ыст. 5 чааһа (регистрациялаах эрэри госномера суох) — 41745 эбэтэр 83490. 114 ыст. 7 чааһа (сымьыйа нүөмэрдээх) — 417450 эбэтэр 500940 эбэтэр 584430.

114-1 (ГАИ көңүл) суох уот уонна тыас сигналырын туһаныы) — суоппардарга — 166980 эбэтэр 250470, транспорты бас билээччилэргэ — 417450 эбэтэр 500940 эбэтэр 594430.

115 ыст. 1 чааһа (10-тан 20 км/ч диэри скороһы үрдэтин, уот, тыас, ремень безопасности, шлем, транспорт проезжай чааска туруута) — 16698 эбэтэр 41745. 115 ыст. 2 чааһа (суол знактарын тутуспат буолуу, разметка знактарын ту-

туспат буолуу, остановка, стоянка, буксировка быраабылаларын кэһин, таһа-бас тиэйинтин, пешеходнай переходтары тутуспат буолуу) — 41745. 115 ыст. 3 чааһа (20-тэн 30 км/ч диэри скороһы үрдэтин) — 83490. 115 ыст. 4 чааһа (светофор ирдэбилин толорбот буолуу, обгон, разворот, дьону тиэйин быраабылатын кэһин) — 83490. 115 ыст. 6 чааһа (скороһы 30 км/ч үрдэтин) — 250470.

117 ыст. 1 чааһа (итирик туруктаах уруулга олоруу, итирик киһиэхэ уруулу биэри) — 667920 эбэтэр 834900 эбэтэр 1001880, эбэтэр быраабы бири сылга быһыы. 117 ыст. 2 чааһа (бу буруйу сылга иккиттэн оноруу) — 834900 солкуобайтан 1252350 солкуобайга диэри эбэтэр 1-тэн 3 сылга диэри быраабы быһыы.

118 ыст. 1 чааһа (хоромньулаах Д111) — 250470 эбэтэр 333960 эбэтэр 417450 эбэтэр 500940. 118 ыст. 2 чааһа (кыра эчэйинлээх ДТП) — 417450 эбэтэр 500940 эбэтэр 594430 эбэтэр 667820 эбэтэр 834900 эбэтэр 3 ыйтан 6 ыйга диэри быраабы быһыы.

119 ыст. 1 чааһа (бырааба суох транспорты быһыы) — 250470 эбэтэр 333960 эбэтэр 417450. 119 ыст. 2 чааһа бырааба быһылыбыт киһи уруулга олоруута) — 417450 солкуобайтан 667920 солкуобайга диэри. 119 ыст. 3 чааһа (эмиз бу буруй, материальной хоромньулаах) — 834900 эбэтэр 1001880. 119 ыст. 4 чааһа (эмиз бу, кыра эт эчэйинлээх) — 834900 эбэтэр 1001880.

120 ыст. 1 чааһа (итирик туруктаах уонна бырааба суох) — 1001880-тан 1252350 солкуобайга диэри. 120 ыст. 2 чааһа (эмиз бу буруй, сылга иккиттэн онгоһуллубут буолаһына) — ыстарааба эмиз итинник. 120 ыст. 3 чааһа (бырааба быһылыбыт киһи уруулга олоруута) — 1252350 солк.

121-1 (звуковой сигнал быраабылатын кэһин уонна мотоцикльнан групповой хатаһылаһын) — 166980 эбэтэр 250470.

122 ыст. Суол быраабылатын пешеход кэһингэ — сэрэтин эбэтэр 8349 солкуобайтан 25047 солкуобайга диэри.

123 ыст. 1 чааһа (регистрацията суох, исправнай суох, техкөрүүнү барбатах транспорты үлэҕэ таһаары) — 250470 эбэтэр 333980 эбэтэр 417450.

124 ыст. Бырааба суох суоппары үлэ-бэ таһаары эбэтэр итирик суоппары — 417450 эбэтэр 500490 эбэтэр 584430 эбэтэр 667920 эбэтэр 834900.

126-1. Кутталлаах, улахан габариттаах, ыарахан таһабаастары таһыы быраабылатын кэһин (суоппардарга) — 83490 эбэтэр 166980 эбэтэр 250470. Дуоһунастаах дьонго 834900 солкуобайтан 1669800 солкуобайга диэри.

134 ыст. Суол онгоһуутун быраабылатын кэһин — 417450 солкуобайтан 834900 солкуобайга диэри.

Милиция үлэһитин ирдэбилгэр эппиттээбэт буолуу — 834900 солкуобайтан 1252350 солкуобайга диэри.

Саха республикатын территориятыгар Ис Дьыала Министерствотын ГАИ былааннаах үлэтинэн б.д. атырдьах ыйын 8 күнүттэн 25 күнүгэр диэри «Контроль трезвости» диэн комплекснай-профилактической операция ытыллыбыта.

Операция кэмигэр маньык дьон тутулан мизэрэ тардылынылар: Слепцов П. Г., Хатырык дьаһалтатын суоппара, Григорьев В. Н., Көбөкө, үлэтэ суох, Диодоров Э. А., Нам, Худаев В. И., Дьокуускай, Николаев Н. П., «Эбэ» б/х үлэһитэ, Ощепков И. А., Нам, Кузьмин И. И., Нам, гранильнай завод слесара, Сыромятников И. Е., Нам, Авксентьев С. А., УПО ысқылатын сбиэдиссэйэ, Дьяконов Т. Т., «Суһал көмө» суоппара уо. д. а.

ТӨРӨПҮТТЭР, ОСКУОЛАЛАР ДИРЕКТОРДАРА УОННА УЧУУТАЛЛАР БОЛБОМТОЛОРУГАР!

1997 с. алта ыйыгар республика үрдүнэн 75 суол быһылааныгар 71 обо эчэйбит, 7 обо өлбүт.

Улуу хас биирдии оскуолатыгар төрөппүт муньбахтарын ытаргытыгар уонна оскуолаларга ЮДМ (юный друг милиции) этэрээттэри тэрийэргитигэр.

Б. д. атырдьах ыйын 25 күнүттэн балаган ыйын 30 күнүгэр диэри «Внимание, дети!» диэн операция ытыллар.

РФ Правительствотын 1997 с. от ыйын 14 күнүгэр 989 Р №-дээх дьаһалыгар олобуран күһүгү урожай хомууругар уонна аһылык бэлэмнээһинигэр автоколонналар айааннаһынарлар салайааччылар, суоппардар өттүлэригэр куттала суох быһыы-майгы тэриллээхтэх.

Матырыйаалы бэлэмнэтэ В. РЫКУНОВА,

УЛУУСКА ҮӨРЭХТЭЭНИН 125 СЫЛА

Огромная благодарность

Выпуск 1963 года — 10 «а» класс. В классе было 15 учащихся. Классе собрался из разных наслегов улуса, вместе начали учиться с 8 класса. Классным руководителем была назначена учительница химии Елена Николаевна Габешева. Не отличник народного образования, до сих пор работающая и передающая свои знания опыт молодым учителям Намской средней школы.

Директором в то время работал Карпов Иван Прокопьевич. В наше время учащиеся школ круглый год занимались кроме учебы общественным трудом: осенью — уборка урожая (картофель, турнепс) и заготовка кирпичей. Зимой и летом в школе благодаря учащихся

работал живой уголок. В зимние каникулы школьники выезжали в лес на заготовку дров и льда, так как школы и интернаты топились дровами. Весной помогали работникам колхозов на заготовке тальника, летом выезжали на сенокос и работали до поздней осени. В то время уделялось большое внимание на дисциплину ответственность, было высокое требование перед школьниками.

Постоянно проводились соревнования между классами на учебу, дисциплину, на труд. И это нам помогло найти путь в жизни. Так, например, из 15 человек в классе окончили высшее — 10, среднее 5 человек.

Аргунов Анатолий Васильевич — электрик и народ-

ный артист, Винокурова Марфа Васильевна — библиотечкарь, отличник культуры, ветеран труда и сены, Захаров Ник. Дм. — окончил ЯГУ, глава Хамагаттинского наслега, Горохова Надежда Конст. — медсестра, Ефимова Александра Гаврил. — учитель начальной школы, работала директором школы с. Бырама Мегино-Кангаласского района, Жирков Семен Семенович — рентгенолаборант, кандидат мастера спорта по лыжам, ветеран спорта СССР, почетный донор, артист народного театра, ветеран труда, Ларионов Егор Михайлович — юрист, председатель Ил-Түмэн, заслуженный работник народного хозяйства, Лонгинова Анна Сиввична — врач первой категории, Никитина Альбина Васильевна — юрист, заведующая нотариальной конторы, заслуженный юрист республики, Маркова Валентина Пе-

тровна — социальный педагог, Охлопков Алекс. Серг. — инженер-геолог, Охлопков Григорий Спиридонович — механизатор, фермер, Сыромятников Вас. Вас. — глава крестьянского хозяйства, Тихонова Матрена Ник. — учитель русского языка, заслуженный учитель республики, Федорова Татьяна Прокопьевна — зоотехник.

Все эти 15 человек обучались и стали специалистами благодаря нашему государству (среди нас были круглые сироты, которые жили и учились за счет государства).

Нашей школе и учителям, за их труд, требования, внимание каждому из нас по отдельности наша огромная благодарность.

Марфа Васильевна ВИНОКУРОВА, отличник культуры, выпускница 60-х годов.

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР

Аспыт нэдиэлэе улуус иһигэр общественной бэрээдэги кэһин бөдөг быһылааннара тахсыбытлар. «Кустук» даачада гаражка киһирэн уоруу түбэлтэтэ бэлэттэннэ. Маныаха силиэстийэ ытытлар. Бөтүг олохтообо М. С. Баншева биллэрбитинэ Советская — Чернышевская уулуссалар быһа охсуууларыгар нүөмэрэ суох «Москвич» массына биһир ынабы түһүрү көпүт. Силиэстийэ ытытлар.

Киһи балыһаа Иванова В. С. элбэхтик быһаһанан аһыһанан киллэрилиннэ. Эмиэ силиэстийэ ытытлар. Данилов И. П. хосбуһтан икки куул уотурба уоруллубутун туһунан иһитиннэри киһирдэ. Маны тэнэ Намга Сэргэлэе уулуссада олоһор Диодоровтар тиһэгиннэригэр кэһинилэеһ от умайбытын туһунан баһаарынай чааска биллэрдилэр.

Кыра күлүгэһиннэһин иһин Шаракшинов А. К., Федоров Д. А. 170000 солк. ыһарааптанылар.

Арыгылаан милиция отделениетыгар барыта 14 киһи аһалыһна. Угүстэр 83500 солкуобайынан ыһарааптанылар.

ГАИ линиятынан биһир да суоллаабы быһылаан бэлэттэмтэ. Суолга айаһаһын быһаарылатын кэһин иһин 32 киһи тутулунна, киһилэртэн 10 киһи итирик туруктаах сыһдан транспортнай средствоны ыһыттар. Ыһарааптыр миһэтэе 10 массына аһалыһна.

ИИРИХ ТЫЛЛАР

Обо сааспыт истиг доһорун, эдэр кэммит эйбэс дьүөгэтин Людмила Николаевна ПОПОВАНЫ үй аһардаах үбүлүөгүнэн ис сүрэхтэн иһин туһунан иһирэх эбэрдэбитин тиһэрдэбит.

Баһарабыт күн сирин күндүтүн, эйбэс сыһааны, өрүү үөрүү үктэллэн, дьол-соргу аргыһтан!

Парниковтар, Лукиннар, А. Федорова.

Реклама • Биллэриилэр • Реклама УЧЕБНО-КУРСОВОЙ ЦЕНТР «ИНКОМТЕХ»

(гос. лицензия: серия VI, № 000004 РС (Я) ОБЪЯВЛЯЕТ ОЧЕРЕДНОЙ НАБОР НА ЗАОЧНОЕ ОТДЕЛЕНИЕ ПО СЛЕДУЮЩИМ ПРОФЕССИЯМ:

- 1. «Бухгалтер-экономист». Срок обучения 3,5 месяца. Стоимость всего обучения 630 тысяч рублей.
2. «Бухгалтер-кассир». Срок обучения 3 месяца. Стоимость всего обучения 610 тысяч рублей.
3. «Продавец-кассир продовольственных и промышленных товаров». Срок обучения 3 месяца. Стоимость всего обучения 530 тысяч рублей.
4. «Секретарь-референт» и «Инспектор отдела кадров». Срок обучения 2,5 месяца. Стоимость всего обучения 520 тысяч рублей.
5. «Организатор собственного бизнеса». Срок обучения 2 месяца. Стоимость всего обучения 510 тысяч рублей.
6. «Мастер по обслуживанию и ремонту промышленных и бытовых холодильных установок». Срок обучения 3 месяца. Стоимость всего обучения 600 тысяч рублей.
7. «Автомеханик». Срок обучения 3 месяца. Стоимость всего обучения 650 тысяч рублей.
8. «Механизатор широкого профиля» 5 разряда. Срок обучения 3,5 месяца. Стоимость всего обучения 680 тысяч рублей.
9. «Электромонтер по эксплуатации и ремонту электрооборудования» (свыше 1000В) 3 разряда. Срок обучения 3,5 месяца. Стоимость всего обучения 660 тысяч рублей.
10. «Слесарь-монтажник» по монтажу и эксплуатации трубопроводов и оборудования газового хозяйства». Срок обучения 3,5 месяца. Стоимость всего обучения 620 тысяч рублей.

Прием без ограничения возраста, уровня образования. Приглашаются также ученики 10—11 классов. Зачисление, занятие и экзамены осуществляются без выезда к месту учебы. Обучающимся высылаются по почте контрольные задания, вместо экзаменов — тест.

По окончании учебы высылаются диплом, защищенный лицензией. Для поступления необходимо: заявление и квитанция об оплате за учебу. Зачисление производится до 3 октября 1997 года.

Оплата за учебу высылается почтовым переводом по адресу: 678922, Республика Саха (Якутия), г. Нерюнгри, комбанк «Нерюнгрибанк» для «Инкомтех». Идентификационный номер (ИНН) 1434003158, р/счет 000468049, БИК 049849762, кор/счет 700161662.

Письмо с заявлением и квитанцией об оплате отправлять по адресу: 678922, Республика Саха (Якутия), г. Нерюнгри, пр. Дружбы народов, 15/1, Заочный учебный центр.

Телефон для справок: 4-48-73.

Администрация села Намцы реализует газовые котлы «Тайга» по цене 4 млн. рублей. Администрация села Намцы.

1993 с. үчүгэй туруктаах ВА3063 массынаһын трактора атаһаһын. Аппааны с., тел.: 23-2-92.

Сниму комнату. Оплата по договоренности. Раб. тел. — 23-9-41.

Хатырык нэһилиэтин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, «Кэрэчээнэ» обо садын коллектива тыһ уонна педагогической үлэ ветерана СЛЕПЦОВА Анна Никитична уһун ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн оболоругар, сиһнэригэр, бары аймахтарыгар диһин кутурбаннарын биллэрэллэр.

СУУТ СААЛАТЫТТАН

Туочука өссө да туруоруллубата

Атырдьах ыйын 19—21 күһүннэригэр Нам улуһун суутугар Саха Республикатын Урдүкү Суутун коллегията Марков А. И. Российская Федерация Холуобунай кодексатын 102 ыстатыйатын «б», «з» пууннарыгар сөп түбэлэр холуобунай буруйу онорбут дьыалата көрүллэн бүттэ.

1996 сыл ахсынньы 30 күнүгэр Арбын бөһүөлөгэр Марков А. И. итирик туруктаах сыһдан бэйэтэ олоһор дьэһитигэр, күлүгэһиннэри сыһдан, А. С. Жирков уонна Н. М. Соловьев дьин эдэр уолаттары саһан ыһылаһан өлөрбүтэ.

Силиэстийэ уонна суут мунһаһын биһирэмтигэр киһи буруйу соһуйан онорбутун биллэмэккэ, бэйэһин көмүскэнэн бу оболору ыһылаһыттын» дьин холуобунай буруйтан куотуна сатаата. Ол гыһан баран Урдүкү Суут Марковы соһуйан күлүгэһиннэри сыһдан, туох да сыһтаа суох икки киһи тыһын быһытын иһин буруйдаһыһан биллэн туһан, киһини ыһарга биһиргэбэр таһаарда.

Суут саалатын иһигэр толору мустубут дьон бары бу биһиргэбэри олоһ сөптөөбүнэн аһытылар.

Биллэһи саһа соһуон, төһө да элбэх чөпчэтиһээхтэри иһин киһи олоһун, чьини утары оноруллубут буруйдар иһин кыһаһаһтык эһипэккэ тардар кыһаһаһ уонна быһаартаах.

Саха Республикатын Урдүкү Суутун коллегията Намга таһсан Олесов Л. И., Местников И. В. уонна соһуонна саастарын туола иһик Москвитин П. П., Суздальов А. А., Сивцев М. Ю., Местников М. В. Холуобунай Кодексе 131 ыст. 2 ч., 3 ч. көрүллэр холуобунай дьыаланы онорбуттары дьүһүллээтэ.

Бу да сырыга онорбут буруйдаһа дакаһтанан, бука барылары Урдүкү Суут баһпыһаа сыһдыбыт миһэрлэрин уларытан, суут саалатыттан хас биһирдэһиргэр онорбут буруйдаһар сөп түбэһиннэри хаһытарарга биһиргэбэр таһаарда.

Бу икки дьыалаа туочука өссө да туруорулла иһик, сууттамыттар Российской Федерация Урдүкү Суутугар аһыһнылар.

Оттон Павлов Э. Э. онорбут дьыалата силиэстийэтэ бүтэн, Саха Республикатын Урдүкү Суутун көрүүтүгэр ыһытылыһыта.

Уоруйахтары уодьуганнаһын

1997 сыл бэс ыйын 2 күнүгэр Нам улуһун милициятын отделыгар Сергеева М. Н. ыһан ыһаа сүппүтүн туһунан саһабыһаһына киһирбитигэр силиэстийэ тэриһэн барыта. Силиэстийэһини үлэһэр оперативнайдык ыһытылыһыттары түмүктэриһэн буруйдаһтар туһуллубуттара уонна бу холуобунай дьыала суут көрүүтүгэр ыһытылыһыта.

Атырдьах ыйын 6 күнүгэр бу дьыаланы Нам улуһун суута көрбүтэ. Онно көрүл-

лүбүтүнэн Новгородов Тихон Романович, Копырин Георгий Иванович буоланнар үлэһэн сордоммокко уоран байарга саһамыттар. Киһилэр иккиһэн Партизан бөһүөлөгин олохтоохторо, 1973 сыллааһы төрүөхтэр. Ыра онгостубут саһааларын толоруору, эрдэттэн сүбэлэһэн, саһ ыһан баһыһаа мэччиһы сыһдыр М. Н. Сергеева ыһан ыһаһын ыһан өлөрбүттэр уонна аһаабыттар. Онтон бу эти куоракка киллэрэн аһылаһан харчы онгос-

тоору Колесов К. А. «Нива» массыһнаһыгар тиһэн, «Сайсары» маһаһыһна туттарбыттар. Буор босхо харчы буһуһан, аһыһа күүлэй тэһэри онгосто сыһдыр уоруйах эдэркээн уолаттары Нам улуһун милициятын үлэһиттэрэ тарачы тутан ыһан соһуталлар.

Сууттаһааччылар онорбут буруйдаһын иһин Нам улуһун суута Новгородовы 6 сыһа, Копырины 4 сыһа көһүлэһин быһарга биһиргэбэр таһаарыта. М. Н.

Сергеева туһатыгар 8 мөл. солк. төһүү буолулар.

Бу саһай сөптөөх биһиргэбэр, аһыһын даһаны уоруйахтарга Нам улуһун суута бу курдук сыһаһаннаһара буоллар, үчүгэй профиллактыһкаһи иһтэр-өйдөтөр үлэ барыта этэ дьин саһаа үөскүүр. Дьэ иһин этэн эрдэхтэрэ «тыһалыһан киһирбит холоруһуһан таһсар» дьин.

М. ШАПОШНИКОВ, Нам улуһун прокурора, юстиция старшей советника.

М. К. АММОСОВ ААТЫНАН УЛУУСТААБЫ ФОНДА ТЭРИИЭН ЫЫТАР БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОЙ ЛОТЕРЕЯ ООНЫНОРО ЧУГАААТА!

- «УАЗ» автомобиль;
- квартира;
- улуус киһинигэр уһааһа;
- дьин тэриһин гарнитура;
- 2 камералаах холодильник;
- видеокамера;
- өһнөөх телевизордар...

уонна өссө да атын эгэлгэ 2500 биһирстэртэн талбытын — ЭИИЭНЭ! Юбилейнай лотерея биллэртэриһин почтаттан, маһаһыһнартан уонна тарбатааччылартан аһылаһаргыһн умнума!

Урук биллэриһилиһитин курдук, М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сыһыгар аһаллаах юбилейнай лотерея

балабан ыйыгар оонһоһор. Бу дьонун сүүһүлэрдээх лотереяһы Нам улуһугар дьонтон аһылаһаһытын сөп:

- Нам селота: Сибээс үзүлэ, Гастроном маһаһын, улуус дьаһалтатын дьэһтин 103 №-дээх кабинета, мас универмаг, НПУ маһаһыһа, «Ленагаз» хонтуоратыгар Ядрихнская Ариадна Платоновна, Хатырык —Рехлясов Егор Павлович Түбэ —Никонова Александра Саввична Модут —Матвеева Мария Гаврильевна Аппааны —Евсеева Марфа Степановна Бөтүг —Суздальова Саргылана Павловна 2 Хомустаах —Эверстов Виктор Викторович Арбын —Ильина Елизавета Павловна Уедэй —Соловьев Максим Дмитриевич Хамаһатта —Протопопова Фанна Исаевна Партизан —Корнилова Александра Семеновна 1 Хомустаах —Прокопьева Галина Николаевна Таастаах —Герасимов Василий Иванович Никольскай —Новгородова Варвара Михайловна Көбөкөн —Жиркова Наталья Лаврентьевна Фрунзе —Ядрихская Иван Гаврильевич

М. К. Аммосов аатынан фонда.

Редактор онугар И. Е. СИВЦЕВ,

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура —21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141. «Нам» телерадиостудия — 21632.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьэһит аадырыһын чуолкай ыйыһ. Автор этэрэ мэлдьи хаһыат саһаатыһын биһир буолуохтаах дьин буолбат.

«Энсиэли» — Нам улуһун хаһыата; 678040, Саха Республикаһа, Нам с. Октябрьскай уул., 1. Учредителлэр: Нам улуһун дьаһалтата, «Саха-полиграфиздат» национальнай компания. С. Р. бэчээт уонна маассабай информация көһүлүн көмүскүүр региональнай инспекцияһын регистраһаһыт № Я 0095.

Нам улуһун типографията: 678040, Нам с. Ленскэй уул. 85. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэч. лис. Нэдиэлэһэ үстэ таһсар. Индексэ 54889. Тираһа 1590. Бэчээттэннэ 3.09.97 с. Саһааһын №-рэ 95.